

Raportul final de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010

6 Octombrie 2010, Asociația Promo-LEX a lansat [raportul final de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010](#).

Efortul Promo-LEX de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie s-a desfășurat în perioada 7 iulie-10 septembrie 2010. Constatările misiunii de monitorizare se bazează pe observarea directă a procesului electoral, efectuată de către o rețea de 42 de observatori pe termen lung, în toate raioanele țării. La monitorizarea nemijlocită în ziua scrutinului au fost antrenați 300 de observatori pe termen scurt, repartizați la secțiile de votare selectate dintr-un eșantion reprezentativ la nivel național.

În Raportul final de monitorizare sunt reflectate constatările și recomandările elaborate în perioada pre-electorală, electorală și în ziua propriu-zisă a desfășurării referendumului constituțional.

În perioada monitorizării, observatorii Promo-LEX au constatat că administrațiile electorală și publică erau pregătite în mod satisfăcător pentru a-și exercita atribuțiile legate de scrutin. În rezultatul observărilor, nu au fost constatate cazuri de discriminare a participanților electorali sau a

alegătorilor de către administrația publică sau electorală. Totuși, alegătorii din regiunea transnistreană s-au aflat în condiții defavorizante pentru a-și exercita dreptul de vot.

La referendum, observatorii au constatat un nivel mult mai redus de solicitări pentru includerea în listele pentru votarea cu urnele mobile de vot.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat anumite deficiențe referitoare la cadrul normativ electoral adoptat în perioada pre-electorală, acesta conținând prevederi neconforme Codului Electoral în vigoare. Neajunsuri au fost înregistrate în procesul de organizare a scrutinului, atât din cauza deficiențelor, cât și a modului necorespunzător de implementare și respectare a Programului electoral stabilit de CEC. Probleme au fost observate în procesul de întocmire, publicare și verificare a listelor electorale și expedierea invitațiilor către alegători. Neajunsuri au fost observate la constituirea și amenajarea corespunzătoare a birourile secțiilor de votare (BESV). Obiecții au fost formulate și cu privire la nivelul de instruire și activitatea în ziua scrutinului a reprezentanților BESV din mai multe localități.

Două partide politice reprezentate în Parlament au eșuat în a delega reprezentanți în organele electorale de nivelul unu și doi. În acest fel organele electorale au fost constituite doar de partidele politice „majoritare” și după caz cu aportul administrației publice locale.

Un număr de partide și organizații social-politice înregistrate oficial de CEC în calitate de participanți la referendum au prezentat administrației electorale rapoarte financiare incomplete și cu întârziere. Aproape jumătate din participanți au eșuat să prezinte CEC rapoartele financiare în termenii stabiliți. La rândul său, CEC a întreprins puține măsuri de verificare a datelor prezentate de către participanți în rapoartele financiare. A fost constatată o atitudine ignorantă din partea participanților electorali față

de Codul de conduită.

De asemenea, observatorii Promo-LEX au constatat multiple cazuri, dar îngrijorătoare, de influență abuzivă asupra alegătorilor, în special în ziua votării. Observatorii au semnalat exercitarea de influență asupra alegătorilor din partea reprezentanților unor instituții publice, administrația publică locală și universități. Cazuri de intimidări au fost constatate și în raport cu alegătorii din regiunea transnistreană, care au fost împiedicați de reprezentanții administrației de la Tiraspol să-și exercite dreptul de vot. Observatorii au constatat câteva cazuri când participanții au făcut donații financiare alegătorilor sau instituțiilor, în context electoral.

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat cazuri de implicare în campania electorală a reprezentanților APL în favoarea anumitor participanți electorali, acțiuni de boicotare și obstrucționare a procesului electoral de către anumiți participanți și reprezentanți ai administrației publice locale. Astfel de activități au fost pronunțate în ziua votării.

Au fost evidențiate cazuri de utilizare abuzivă a afișajului electoral de către mai mulți participanți electorali, inclusiv din cauza curențelor în cadrul normativ electoral.

Printre tendințele pozitive se numără faptul că majoritatea misiunilor diplomatice ale Republicii Moldova au publicat pe paginile sale web informația despre Referendum și procesul de votare.

Printre principalele recomandări formulate de misiunea de monitorizare Promo-LEX se numără necesitatea elaborării unor mecanisme funcționale pentru implementarea corespunzătoare a cadrului normativ electoral de către administrația locală și cea electorală. Este necesară introducerea unor mecanisme suplimentare în

vederea îmbunătățirii calității raportării financiare și crearea unor condiții favorabile pentru exercitarea votului pe întregul teritoriu național, cu aplicarea unor sancțiuni pentru administrațiile publice care lezează acest drept.

Constatările și recomandările Efortului de monitorizare Promo-LEX sunt formulate cu bună credință și urmăresc scopul îmbunătățirii procesului electoral.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de către Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii în Moldova, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Pavel Postica, tel. 211622.

RAPORT FINAL Monitorizarea referendumului republican constituțional din 5

septembrie 2010

Raport final privind votarea peste hotare în cadrul

Referendumului republican constituțional din 5 Septembrie 2010

17 Septembrie 2010, Asociația Promo-LEX a lansat [raportul final de monitorizare a referendumului constituțional](#) în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Monitorizarea referendumului republican constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova, care s-a desfășurat la 5 septembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. „Coaliția 2009”

Un număr de 79 de observatori naționali au monitorizat desfășurarea referendumului în 40 secții de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Proiectul a fost implementat cu suportul “Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova”, inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat

punctul de vedere al finanțatorului.

Sumar:

În ziua desfășurării referendumului, observatorii independenți aflați în cele 40 de secții de votare deschise peste hotarele țării au avut drept scop monitorizarea tuturor proceselor electorale din interiorul secțiilor de votare, precum și monitorizarea rezultatelor campaniilor de educație și informare a cetățenilor aflați peste hotarele țării.

Observatorii au constatat un grad sporit de satisfacție și entuziasm în rîndurile cetățenilor din secțiile de votare deschise în orașele din străinătate unde nu sunt ambasade sau consulate ale Republicii Moldova. Nu a fost constatat nici un caz de intimidare a alegătorilor sau a observatorilor de către autoritățile electorale, aceștia din urmă demonstrînd receptivitate și atitudine constructivă. Mai multe Birouri Electorale ale Secțiilor de Votare (BESV) au conlucrat cu autoritățile locale din orașele în care se aflau pentru dotarea secțiilor de votare cu urne transparente și cabine de vot.

În același timp, observatorii au constatat un nivel inadecvat de instruire a membrilor BESV, dese fiind cazurile cînd aceștia nu cunoșteau suficient de bine procedurile electorale. Au fost constatate chiar cazuri cînd membrii unor BESV nu au beneficiat deloc de instruire. În cîteva cazuri membrii BESV nici nu știau dacă activează în bază de voluntariat sau urmează să fie remunerați pentru munca lor.

Observatorii au constatat numeroase cazuri cînd secțiile de votare au fost deschise votării după ora 07:00, în anumite cazuri întîrziînd cu mai mult de jumătate de oră. Îngrijorătoare sunt și dese constatări privind absența unora dintre membrii BESV în ziua scrutinului, de cele mai multe ori absentînd membrii delegați de careva dintre participanții la referendum.

O îngrijorare serioasă este campania foarte slabă, iar uneori chiar inexistentă, de informare și educare a alegătorilor aflați peste hotarele țării. Alarmante au fost deseale constatări privind necunoașterea de către cetățeni a actelor de identitate necesare pentru a vota – 360 de alegători nu au putut vota pentru că nu aveau la ei decât buletin de identitate. În același context, au fost înregistrate numeroase plângeri din partea alegătorilor despre campania foarte slabă de informare privind referendumul – scopul acestuia, tematica, posibilele efecte.

Observatorii își exprimă îngrijorarea cu privire la deseale cazuri de prezență a organelor locale de menținere a ordinii publice. Acestea, chiar dacă nu au intrat niciodată în contact direct cu alegătorii, oricum puteau intimida careva dintre cetățenii moldoveni aflați peste hotarele țării fără a avea actele necesare în acest sens.

Reieșind din constatările efectuate și îngrijorările formulate, observatorii au formulat o serie de recomandări actorilor electorali pentru îmbunătățirea calității procesului electoral. Dintre acestea printre cele mai importante sunt îndemnul către autoritățile electorale de a efectua campanii de educare și instruire a cetățenilor mai consistente peste hotarele țării și de a instrui mai calitativ membrii BESV. Autoritățile publice sunt îndemnate să conlucreze cu organele de ordine publică locale pentru a evita prezența reprezentanților acestora în zilele scrutinului în preajma secțiilor de votare, purtând uniformă și fiind înarmați.

Participanților (iar pe viitor concurenților) electorali li se recomandă să disciplineze membrii delegați de ei în BESV peste hotarele țării pentru a asigura prezența tuturor membrilor BESV în zilele de scrutin la secțiile de votare, participând activ la toate procedurile electorale. Tot ei sunt încurajați să desfășoare campanii mai ample de informare a cetățenilor de peste hotare privind poziția adoptată.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Alexandru Postica, Tel. (+373 22) 212-011

RAPORT Final de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010 în secțiile de votare din afara Republicii Moldova

Asociația Promo-LEX a lansat raportul preliminar din ziua Referendumului

6 Septembrie 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat [raportul de monitorizare preliminar din ziua referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010.](#)

Efortul de Monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010, este un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Efortul Promo-LEX de monitorizare a referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010, a inclus 42 observatori pe termen lung (OTL), care monitorizează procesul electoral în toate circumscriptiile electorale din Republica Moldova în perioada 13 august 2010 – 10 septembrie 2010.

OTL sunt asistați de 300 observatori pe termen scurt (OTS), ce reprezintă 15% din totalul secțiilor de votare din țară. OTS au fost repartizați în teritoriu în baza unui eșantion reprezentativ, marja de eroare a rezultatelor fiind calculată la 0,5%. OTS au monitorizat procesul electoral doar în ziua scrutinului și doar la secțiile de votare repartizate.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de către Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii în Moldova, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul

Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate în raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Îngrijorări

1. Multiple cazuri de pregătire necorespunzătoare a BESV de către APL
2. Imposibilitatea soluționării problemelor apărute în cadrul secțiilor votare din cauza neîntrunirii cvorumului necesar al BESV
3. Influențarea negativă a procesului de votare din cauza amenajării necorespunzătoare a BESV
4. Multiplicarea modalităților de fraudare a alegerilor (eliberarea necorespunzătoare a buletinelor de vot, utilizarea de către un alegător a mai multor buletine de vot, introducerea persoanelor decedate în listele electorale)
5. Limitarea transparenței activității BESV în timpul procesului de votare (interdicții de a filma și fotografia de către observatori)
6. Diminuarea nivelului de secretizare a dreptului la vot al alegătorului
7. Împiedicarea exercitării dreptului la vot pentru alegătorii din regiunea transnistreană
8. Lipsa accesului la informația despre procesul de votare a administrației electorale centrale
9. Influențarea opțiunii de vot a alegătorilor prin plasarea afișajului electoral în preajma secțiilor de votare
10. Influențarea abuzivă a procesului de votare de către APL și observatorii din partea participanților la referendum
11. Împiedicarea exercitării libere a dreptului la vot prin acte de intimidare și restricționare a liberei circulații de către forțele separatiste

Recomandări

Elaborarea și introducerea unor măsuri de sancționare a

Votarea peste hotare în cadrul Referendumului republican constituțional din 5 Septembrie 2010

Asociația „Promo-LEX” în parteneriat cu Asociația „Moștenitorii” a monitorizat desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Conform rezultatelor preliminare, în 34 din cele 40 de secții de votare monitorizate, au votat 11,517 alegători. Din numărul total de buletine valabil exprimate, 98% au ales opțiunea

„Pentru”, 1.9% au ales opțiunea „Contra”, în timp ce mai puțin de 0.1% buletine au fost declarate nevalabile.

În marea majoritate a cazurilor, autoritățile electorale au demonstrat un comportament cooperant și proactiv, necreând piedici în desfășurarea scrutinului sau în monitorizarea acestuia de către observatori. Chiar dacă membrii birourilor electorale nu erau întotdeauna foarte bine informați despre îndatorările lor privind organizarea procesului de votare, aceștia nu ezitau să consulte opinia observatorilor, prevederile Codului Electoral și a altor decizii CEC.

Totuși, necunoașterea procedurilor de votare a dus la cazuri de votare în baza altor acte decât pașaport sau livret de marinar. Astfel, în localitatea Padova din Italia, 2 cetățeni au votat în baza buletinului de identitate. La una din secțiile de votare din Milano, Italia, pe durata zilei scrutinului în interiorul secției de votare se aflau persoane neautorizate iar membrii biroului electoral argumentau prezența acestora prin faptul că persoanele date erau „gazde care nu încurcă”. În aceeași secție de votare au fost observate câteva cazuri de prezență concomitentă a 2 persoane cu drept de vot în cabina de vot. În schimb, în secția de votare din Lisabona, Portugalia, administrația electorală nu permitea cetățenilor să intre în cabina de vot însoțiți de copiii minori ai acestora.

Observatorii au constatat un nivel nesatisfăcător de campanie de informare și educare a alegătorilor peste hotarele țării. În peste 20 de localități circa 300 de alegători nu au putut vota din motiv că nu aveau la sine actele de identitate necesare pentru a vota (pașaport sau livret de marinar). Mai mult ca atât, mulți dintre cetățeni își exprimau indignarea cu privire la campania foarte slabă, iar uneori chiar și inexistentă, de informare despre scrutin. Aceste situații au fost constatate în o mare parte din secțiile de votare din Italia, în Cehia, Franța (Paris), Grecia (Atena, Iraklion). În Portugalia (Faro) și în Italia (Padova) au fost observate

postere de educație electorală pe care era demonstrată procedura de vot în baza buletinului de identitate.

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere de la 10 minute și pînă la 1 oră 20 minute, cu încălcarea procedurilor. Aceasta s-a întâmplat în Germania (Hamburg, Munchen), Italia (Mestre – 2 secții, Milano – 2 secții), Portugalia (Portimao), Spania (Madrid), Ucraina (Odesa). În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în toate secțiile de votare din Franța și Grecia, în Cehia, Ucraina, câte trei secții de votare din Italia și Rusia, și în localitatea Toulouse din Franța.

Prezența forțelor de ordine locale în preajma secțiilor de votare la o distanță mai mică de 100 m în Germania (Berlin), Grecia (Atena), Italia (Mestre și Torino), Portugalia (Lisabona), Rusia (Moscova), nu a generat evenimente de intimidare vădită – prin solicitarea actelor de identitate sau alte forme. În același timp, nu este exclus că unii cetățeni aflați ilegal peste hotarele țării s-au temut de a se prezenta la urnele de vot – lucru confirmat de mărturii ale unor alegători din localități unde organele de forță nu erau prezente în preajma secțiilor de votare. În multe cazuri autoritățile electorale au fost cele care au solicitat prezența forțelor de ordine, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

Peste 98% din cetățenii care au votat, adică 11,323, au fost înscriși în listele electorale suplimentare. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Grecia (Iraklion), Italia (Mestre și Bologna), Spania (Santander). Concomitent, în secția de votare din Hamburg (Germania) mai mulți alegători care s-au înregistrat prin intermediul site-ului CEC nu s-au

regăsit în listele de bază. Tot în Hamburg, lista de bază a fost obținută de membrii biroului în jurul orei 8 în dimineața scrutinului prin intermediul poștei electronice.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, nici una din secțiile de votare nu a primit urne de vot, biroul electoral a două din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot.

Cazuri de agitație electorală în incinta sau în vecinătatea secției de votare în ziua alegerilor au fost sporadice, neconstituind o tendință. Un cetățean făcea agitație electorală în favoarea unui participant electoral în fața secției de votare din Mestre, Italia în timp ce în vecinătatea aceleiași secții de votare au fost văzute multe ziare de partid ale unui alt participant la referendum.

Alarmante în schimb sunt cazurile de intimidare a alegătorilor înainte de ziua scrutinului relatate în mai multe localități – Italia (Mestre, Milano și Padova), Rusia (Mojaisk și Moscova). Chiar dacă fără dovezi directe, repetarea aceluiași istorii de intimidări în diferite localități constituie o îngrijorare.

* Un număr de 79 de observatori naționali a monitorizat desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Acest proiect este susținut de "Programul privind Susținerea

Democrației în Moldova”, o inițiativă comună a Uniunii Europene și a Consiliului Europei.

Proiectul este implementat cu suportul “Programului pentru Susținerea Democrației în Moldova”, inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

Raport preliminar nr.1 privind votarea peste hotare / Referendum republican constituțional

Asociația „Promo-LEX” în perteneriat cu Asociația „Moștenitorii” monitorizează desfășurarea referendumului constituțional în 40 de secții de votare aflate peste hotarele Republicii Moldova*.

Un număr de nereguli au marcat activitatea secțiilor de votare de peste hotare monitorizate în cadrul acestui efort:

Mai multe secții de votare de peste hotare au fost deschise cu întârziere și cu încălcarea procedurilor. În localitatea Mestre din Italia, secția de votare (SV) nr. 323 a fost deschisă cu o oră și un sfert întârziere, în timp ce biroul electoral al acestei secții de votare s-a întrunit în ședință pentru prima dată abia în dimineața scrutinului. Cu întârziere a început votarea și în Milano (SV nr. 356), Madrid (SV nr.

339), Santander (SV nr. 370), Odesa (SV nr.350)).

În majoritatea secțiilor de votare monitorizate, la momentul deschiderii, erau absenți unii membri ai birourilor electorale. Această situație a fost înregistrată în secțiile de votare din Grecia, mai multe secții de votare din Italia și Rusia, și în localitățile Toulouse și Odesa.

O îngrijorare deosebită a trezit prezența forțelor de ordine locale în apropierea imediată a secțiilor de votare de peste hotare. Astfel, la ora deschiderii secției de votare nr.338 din Moscova, 15 milițieni în uniformă se aflau lângă sediul secției de votare (la ora difuzării acestui raport, milițienii au părăsit aria din preajma secției de votare, revenind periodic câte unul sau doi). Similar, în preajma secției de votare din incinta Ambasadei Republicii Moldova în Atena (Grecia) se aflau 6 polițiști. În Madrid (Spania), o patrulă de poliție staționează lângă secția de votare. Secția de votare din Torino a fost deschisă în preajma unei secții de poliție din localitate. În majoritatea cazurilor prezența forțelor de ordine a fost solicitată de către reprezentanții birourilor electorale, fiind invocată necesitatea asigurării ordinii și securității alegătorilor, iar în cazul secției de votare de la Madrid pericolul unor eventuale acte de terorism.

În anumite cazuri, membri ai birourilor electorale au demonstrat cunoaștere incompletă a procedurilor de votare. În Padova (Italia) au fost înregistrate două cazuri de votare în baza buletinului de identitate. Majoritatea alegătorilor sunt incluși pe liste suplimentare, listele de bază fiind imperfecte. În anumite cazuri, secțiile de votare nici nu au liste de bază. Această situație a fost constatată în Iraklion, Grecia și în ambele secții de votare din Mestre, Italia.

În Rusia, seturile cu buletine de vot destinate pentru secția de votare Domodedovo au fost trimise la secția din Mojaisk și vice-versa. O altă confuzie s-a produs cu inventarul electoral destinat secțiilor de votare din București și Lisabona.

În Italia, majoritatea secțiilor de votare nu au primit urne de vot, biroul electoral al uneia din acestea utilizând cutii de carton pe rol de urne de vot. Aceiași problemă în Grecia a fost soluționată prin conlucrarea cu autoritățile publice elene care au oferit pe perioada scrutinului cabine de vot și urne de vot transparente.

* Un număr de 80 de observatori naționali monitorizează desfășurarea referendumului în secțiile de votare din Belgia (Bruxel), Cehia (Praga), Grecia (Atena, Iraklion, Salonik), Franța (Paris, Toulouse), Germania (Berlin, Munchen, Hamburg), Spania (Madrid, Santander), Portugalia (Lisabona, Faro, Portimao), România (București – 2, Galați, Timișoara, Cluj, Iași), Federația Rusă (Moscova, Domdedovo, Mojaisk, St. Peterburg), Ucraina (Odesa), Italia (Roma – 2, Mestre -2, Milano -2, Padova -2, Bologna -2, Parma, Torino, Verona, Napoli).

Proiect implementat cu suportul “Programului pentru Susținerea Democrației in Moldova”, inițiativă comună al Uniunii Europene și Consiliului Europei.

**Asociația Promo-LEX a lansat
cel de-al doilea Raport de
monitorizare a campaniei
electorale pentru
referendumul constituțional**

republican din 5 septembrie 2010

Azi 3 Septembrie 2010, în cadrul unei conferințe de presă, Asociația Promo-LEX a lansat [al doilea raport de monitorizare a campaniei electorale pentru referendumul constituțional republican din 5 septembrie 2010](#). Perioada de monitorizare: 14 august – 2 septembrie 2010

Efortul de monitorizare Promo-LEX a constatat în perioada de monitorizare 14 august – 2 septembrie prestație în mare parte echidistantă din partea administrației electorale și publice, dar și unele nereguli atât în procesul de organizare a scrutinului cât și din partea participanților electorali.

În perioada monitorizată efortul Promo-LEX nu a constatat tratare discriminatorie a participanților electorali de către administrația publică. Printre tendințele pozitive se numără și faptul că misiunile diplomatice ale Republicii Moldova au publicat pe paginile web ale sale informație despre Referendum și procesul de votare.

Totuși, efortul Promo-LEX a constatat o serie de nereguli în pregătirea scrutinului. Aproape jumătate din listele electorale au fost întocmite și prezentate CEC de către administrația publică locală cu o întârziere considerabilă. CEC, la rândul său, nu a plasat listele pe pagina sa web, precum se planificase anterior, iar birourile electorale au afișat cu întârziere listele electorale pentru verificare de către alegători.

Birourile secțiilor de votare au fost constituite cu

întârziere în multe localități din țară. În cazul a două localități secțiile nu au fost constituite până în momentul publicării raportului.

O serie de partide și organizații social-politice înregistrate oficial de CEC în calitate de participanți la referendum au prezentat administrației electorale rapoarte financiare incomplete și cu întârziere.

Aproape jumătate din participanți au eșuat să prezinte CEC rapoartele financiare cerute. La rîndul său CEC a întreprins puține măsuri de verificare a datelor prezentate de către participanți în rapoartele financiare.

Promo-LEX a constatat câteva cazuri separate dar îngrijorătoare de influență abuziva asupra alegătorilor. Observatorii au semnalat exercitare de influență asupra alegătorilor din partea reprezentanților unor instituții publice, inclusiv universități. Efortul a constatat câteva cazuri cînd participanții au oferit donații materiale alegătorilor sau instituțiilor, în context electoral.

Efortul de monitorizare Promo-LEX se bazează pe observare directă efectuată de către o rețea de 42 de observatori pe termen lung situați în toate raioanele țării. Constatările și recomandările efortului sunt formulate cu bună credință și urmăresc scopul îmbunătățirii procesului electoral. Efortul Promo-LEX conștientizează că un astfel de scrutin se desfășoară pentru prima dată în Republica Moldova și își propune să contribuie constructiv la stabilirea și îmbunătățirea practicilor democratice în Moldova.

Promo-LEX va monitoriza desfășurarea scrutinului în ziua de 5 septembrie prin amplasarea a 300 de observatori pe termen scurt în secțiile de votare dintr-un eșantion reprezentativ la nivel național. Efortul Promo-LEX va publica rapoarte intermediare în ziua scrutinului și un raport de totalizare a constatărilor din 5 septembrie imediat după scrutin. Metodologia de observare nu permite efortului Promo-LEX să

evalueze independent rata de participare la scrutin.

Efortul Promo-LEX va desfășura o Numărătoare Rapidă a rezultatelor votării (Quick Count) și va anunța rezultatele acesteia îndată ce vor fi disponibile.

Acest proiect este susținut financiar și tehnic de Organizația pentru Securitate și Cooperare din Europa (OSCE), Ambasada Statelor Unite ale Americii, Fundația Est-Europeană din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

Varianta integrală a raportului în limba română, este disponibilă [aici](#).

Nota: pentru informații suplimentare contactați Departamentul Juridic Promo-LEX, Pavel Postica, tel. 211622.

RAPORT nr.2 Monitorizarea referendumului republican constituțional din 5 septembrie 2010

